

Årsredovisning facknämnder 2015

Sociala omsorgsnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Strategiska målområden - indikatorer och uppdrag	4
2.1 Människor möts i Borås	4
2.2 Livskraftig stadskärna.....	6
2.3 Ekologisk hållbarhet lokalt och globalt.....	7
2.4 Ekonomi och egen organisation	7
3 Nämndens verksamhet 1	12
3.1 Resultat	12
3.2 Budgetavvikelse	13
3.3 Verksamhetsanalys	15
4 Verksamhetsmått	22
4.1 Individ- och familjeomsorg för vuxna	22
4.2 Socialpsykiatri	23
4.3 Egen organisation	24
4.4 Funktionshinderverksamhet	24
5 Investeringar	26

Bilagor

Bilaga 1: DB1

Bilaga 2: DB2

Bilaga 3: DB3

1 Inledning

Brukare och medborgare

Ett utvecklingsområde inom nämndens ansvar är att tillgodose tillgänglighetsbehov för funktionsnedsatta personer inom det kulturella- och psykosociala området. Utformning av insatser sker i samverkan med Kulturnämnden, Fritids- och folkhälsonämnden och föreningen Hemgården.

”Schyssta relationer” ett projekt om gränssättning, som igångsattes 2014 har pågått även 2015. Sociala omsorgsnämnden har beviljats medel ur Sociala investeringsfonden till ett nytt projekt ”Schysst kompis” med fokus på den yngre målgruppens hantering av kamratskap. Projektet har planerats under året med start 2016. Projektet ”Jämlik hälsa”, som riktar sig till de brukare som vill pröva på att utöva fysiska aktiviteter, är ett projekt i samarbete med Fritids- och folkhälsonämnden, medel till projektet har bekostats av Allmänna arvsfonden.

Nämnden har genomfört en medborgardialog 2015 med syfte att få in underlag för att utforma värdighetsgarantier. 45 personer, brukare och närstående, närvarade med hög delaktighet och nämnden fick ett rikligt underlag att beakta vid utformandet av värdighetsgarantierna under 2016.

Individ- och familjeomsorg Vuxen omfattar myndighetsutövning och olika former av utförande. Antal personer i en hemlöshetssituation som fått förstahandskontrakt är 17. En del i att nämnden inte nått målvärdet (20) är beroende av situationen på bostadsmarknaden. ”Bostad först” innebär att personens behov av andra insatser hanteras först efter att bostad erbjudits. I samarbete med AB Bostäder har måluppfyllelse om erbjudande till fyra-sex personer om bostadskontrakt uppnåtts.

Inom Socialpsykiatrin har ett nytt boende öppnat (Serenadgatan), boendet ersätter Badhusgatan som i sin tur ska byggas om till missbruksboende under 2016.

Verksamhet

Inom funktionshinderverksamheten, som är indelad i myndighetsutövning, boende och personlig assistans ses en ökning inom personlig assistans av dels antal ärenden (+14 personer jmf 2014) dels antal timmar (+ 3000 tim. jmf 2014). 340 personer har beslut om grupp- eller serviceboende varav det för 16 personer verkställts i annan kommun. Under 2015 har en upphandling av 14 entreprenader av grupp- och serviceboende genomförts och övertagandet sker februari 2016. Upphandlingen är sedan tidigare ett beslut i Kommunfullmäktige om en fördelning av entreprenadverksamhet och drift i kommunal regi. Två nya boenden har startats upp under 2015 vilket minskat kön med ca tio personer sedan föregående år. För närvarande prognostiseras kön till 40 personer inom en femårsperiod. Av de 40 är 24 intresseanmälningar och 16 personer har beslut för att verkställas. Planering av ändamålsenliga boenden för dels de yngre målgrupperna med speciella behov som de äldre med speciella behov utifrån åldrandet har intensifierats under året med bl.a. kartläggning av befintliga boenden. Ett nytt uppdrag i budget 2015, att tillämpa Lagen om valfrihet för dem under 65 år, har resulterat i att ca 20 procent av brukarna väljer andra utförare av hemtjänstinsatser. 437 personer har beslut om Daglig verksamhet varav 355 beslut utförs i kommunal regi och 70 på entreprenader enligt LOV (Lagen om valfrihet 2008:962) samt 12 externt placerade.

Verksamheten i Socialpsykiatrin har utöver den ordinära verksamheten (myndighetsutövning och verkställighet) inriktats på att utveckla en handlingsplan inom PRIOsatsningen (Plan för riktade insatser inom psykisk ohälsa) för åtgärder inom arbete och sysselsättning, brukarmedverkan i form av delaktighet och inflytande samt kunskapsstöd och kompetensutveckling. PRIO medel har tillförts nämnden om 1 732 tkr för 2015.

Beslut riktade till målgruppen tvång i öppenvård har ökat drastisk under året. Årets kostnad är 7 073 tkr att jämföra med 2 467 tkr under 2014 och 3 018 tkr för år 2013.

Ett stort omdaningsarbete inom IFO Vuxen pågår. Syftet är att vända kostnadsutvecklingen till hemmaplanslösningar och öppenvård före beslut om institutionsplaceringar.

Medarbetare

Arbetsstidsmodellen med syfte att ge alla medarbetare heltid, är införd inom hela förvaltningen. Att hantera delade turer och långa arbetspass är områden som återstår, arbetet kommer att intensifieras under 2016. Den höga sjukfrånvaron (ca 8 %) i verksamheterna är oroande. Nämnden har gett uppdrag till förvaltningen att arbeta med riktade insatser till arbetsplatser där sjukfrånvaron har ökat och till arbetsplatser med hög sjukfrånvaro över tid. Insatserna utvärderas i början av 2016.

Chefers förutsättningar har särskilt fokus som ett delområde i handlingsplanen ”Ett gott liv”. I väntan på resultat av särskilda centrala chefssatsningar har nämnden avsatt medel för administrativt närstöd till chefer med hög arbetsbelastning.

Kompetensutvecklingsinsatser för alla medarbetare inom miljöområdet har pågått hela året. Nämndens avsikt är att alla medarbetare inom två år ska ha genomgått miljöutbildningen som en del i måluppfyllelse inom miljöområdet. En ytterligare generell utbildningssatsning för alla medarbetare påbörjades 2015 inom HBTQ tidsomfattningen är tre år för att nå alla medarbetare. En särskild utbildning för chefer med områdesansvar genomförs för närvarande, utbildningen genomförs av Göteborgs Universitet och är avsedd för alla områdeschefer i Borås Stad.

Ekonomi

Sociala omsorgsnämndens resultat är ett underskott på 7 668 tkr. I kostnadsutvecklingen är 7 073 tkr för åtgärder inom vårdformen tvång i öppenvård. Nämnden kommer att begära täckning för kostnaderna då det inte finns riktade medel i kommunbidraget.

Nettokostnadsökningen för nämnden under 2015 är 5,5 % att jämföra med förra årets ökning på 2,9 %. En av anledningarna till denna kostnadsökning är tillsättning av tjänster som tidigare ej tillsatts på grund av vakanshållning i handlingsplanen. IFO Vuxen har en kostnadsökning på 11 % motsvarande 4 564 tkr vilket kan jämföras med 2014 års kostnadsminskning på 1,3 % motsvarande 977 tkr. Inom myndighetsutövningen för personlig assistans finns en nettokostnadsökning på 4 921 tkr vilket är ett resultat av en volymökning både gällande antal timmar och gällande antal brukare. Sjukersättningen till privata assistansanordnare har ökat från 3 290 tkr till 3 794 tkr motsvarande 15 %. Daglig verksamhet visar en negativ avvikelse mot budget på 2 403 tkr.

2 Strategiska målområden - indikatorer och uppdrag

2.1 Människor möts i Borås

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Målvärde 2015	Utfall År 2015
 Antal genomförda medborgardialoger.		1	1	1

Antal genomförda medborgardialoger.

Sociala omsorgsnämnden genomförde en medborgardialog i Orangeriet den 22 oktober. Dialogen handlade om utformningen av värdighetsgarantier för personer som har stöd från Funktionshinderverksamheten och Socialpsykiatrin.

2.1.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status År 2015	Kommentar
<p>Både fysiska och psykiska hinder ska undanröjas och tillgänglighet prioriteras, inte minst gäller detta för personer med funktionsnedsättning. Allas rätt till deltagande i alla delar av samhällslivet ska vara en självklarhet. Borås Stad ska öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att få arbete inom dess verksamheter.</p>	<p>◆ Delvis genomfört</p>	<p>Funktionshinderfrågorna berör alla delar av den kommunala verksamheten. Hur den kommunala verksamheten bedrivs får särskilt stor betydelse för personer med funktionsnedsättning. Det handlar dels om generella inkluderande åtgärder för att göra aktiviteter och miljöer tillgängliga men också om att erbjuda anpassade och riktade aktiviteter för att uppnå ökad delaktighet för målgruppen. Områdescheferna för funktionshinder har träffat stadsdelarnas fritids- och kulturansvariga för att diskutera anpassning och utveckling av kultur- och fritidsutbud för målgruppen. I samband med att Sjuhäradshallen byggts om har Borås Stad (FoF), med delaktighet från Sociala omsorgsnämnden, fått projektmedel från Allmänna Arvsfonden. Projekt "Jämlig hälsa för personer med funktionsnedsättning" syftar till att främja möjligheterna till en aktiv fritid för personer med funktionsnedsättning som bor i Borås Stad så att de på lika villkor kan mötas, utöva idrott och aktivitet samt verka för god hälsa. En hälsopedagog är anställd på nämnden och ska i nära samarbete med FoFs projektledare verkställa handlingsplanen vars syfte är att nå jämlig hälsa för målgruppen.</p>
<p>Nämndens långsiktiga mål, att så få personer som möjligt ska vara institutionsplacerade, kräver satsningar på det förebyggande arbetet. En större del av verksamheten planerar på sikt att arbeta tidigt/förebyggande för att minska inrekryteringen till socialtjänstens insatser.</p>	<p>◆ Delvis genomfört</p>	<p>IFO/Insats har tillsammans med IFO/Myndighet arbetat fram en planering för en intern öppenvårdsinsats som ska kunna erbjuda strukturerad behandling och stöd på hemmaplan. För att kunna genomföra uppdraget har nämnden anställt ytterligare en behandlingsassistent samt strukturerat om befintlig verksamhet. Den nya verksamheten kommer att starta fullt ut under våren 2016 och är tänkt att delvis ersätta externt köpt öppenvård och vara ett komplement till institutionsvård.</p> <p>För att nå målgruppen unga vuxna tidigare än vad som görs idag har nämnden planerat att ansöka om medel utifrån social hållbarhet, ett samarbete med IFO/Barn och Familj och polisen. Nämnden har i skrivandets stund inte fått besked om "Bromsen" kommer att kunna starta som planerat under 2016 utifrån att möjligheten att ansöka om medel är oklar.</p>
<p>Sociala omsorgsnämnden ska ha ett nära och aktivt samarbete med frivilligorganisationer inom det sociala området.</p>	<p>◆ Delvis genomfört</p>	<p>Nämnden har under 2015 haft regelbundna arbetsgruppsmöten med frivilligorganisationer utifrån den hemlöshetsproblematik som alla deltagare i gruppen möter. Det som varit på agendan är bland annat hemlöshetsräkningen, gemensamma insatser för att ge stöd och rutiner för att stödja gruppen hemlösa i utsatta situationer.</p>

Uppdrag	Status År 2015	Kommentar
Lagen om valfrihet (LOV) ska i Borås Stad gälla även för personer under 65 år, det vill säga även för dem som inte är ålderspensionärer men som ändå är berättigade till insatser.	 Genomfört	Borås Stads budget 2015 anger att LOV även ska tillämpas för personer under 65 år. Sociala omsorgsnämnden ansvarar idag för myndighetsutövning av hemtjänstinsatser för målgruppen personer under 65 år. Efter biståndsbedömning och beslut lägger handläggarna en beställning till aktuell utförare.

2.2 Livskraftig stadskärna

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Målvärde 2015	Utfall År 2015
 Antal personer i en hemlöshetssituation som får eget förstahandskontrakt med hjälp av socialtjänsten.		19	20	17

Antal personer i en hemlöshetssituation som får eget förstahandskontrakt med hjälp av socialtjänsten.

Sociala omsorgsnämnden har inte uppnått målet och den största orsaken är att bostadsbolag/hyresvärdar ställer allt större krav för att bevilja egna kontrakt, vilket i sin tur påverkas av situationen på bostadsmarknaden i staden i stort. Det finns en avdelad resurs för att identifiera klienter som har möjlighet att få eget kontrakt. Resursen gör upp en plan, ger stöd, ser till att den följs och att målet med planen uppnås.

2.2.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status År 2015	Kommentar
Arbetet mot hemlöshet har påbörjats där bl. a. det vräkningsförebyggande arbetet ingår som en viktig del. En metod som andra lyckats med är arbetssättet "housing first" (boende först). Personen får ett eget hyreskontrakt och som steg två tar man itu med andra eventuella problem. Samarbetet mellan berörda nämnder och bostadsbolagen har intensifierats. Ambitionen är att ingen ska vara hemlös.	 Genomfört	Nämndens mål att i samverkan med AB Bostäder erbjuda fyra till sex personer, ur målgruppen, ett eget kontrakt enligt "Bostads först" modellen har uppnåtts.
Sociala omsorgsnämnden ska prioritera det vräkningsförebyggande arbetet. Det är aldrig acceptabelt att människor tvingas sova utomhus, i portgångar, på toaletter eller i tält. Vräkning får aldrig förekomma där barn drabbas.	 Delvis genomfört	Den vräkningsförebyggande gruppen, som nämnden har samordningsansvar för, har träffats varje vecka för att aktualisera, verkställa och följa upp ärenden. Gruppen har även träffat hyresvärdar och bostadsbolag vid ett par tillfällen under året med syftet att bidra med kunskapsöverföring och metodutveckling. Nämnden har genom prioriteringar utökat

Uppdrag	Status År 2015	Kommentar
		gruppen med en tjänst för att kunna arbeta mer med uppföljningar vilket visat sig vara en framgångsfaktor när det gäller att ge hyresgäster möjlighet att behålla sina kontrakt.

2.3 Ekologisk hållbarhet lokalt och globalt

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Målvärde 2015	Utfall År 2015
 Antal arbetsplatser inom Borås Stad som serverar Fairtrade-märkta produkter.		52	53	53
 Andel ekologiska livsmedel, %.	2,3	10,4	15	12,1

Antal arbetsplatser inom Borås Stad som serverar Fairtrade-märkta produkter.

53 av 53 arbetsplatser serverar Fairtrade

Andel ekologiska livsmedel, %.

Enligt budget 2015 är Kommunfullmäktiges indikatorer för Sociala omsorgsnämnden, 25 % ekologiska livsmedel. Det är inte möjligt att nå målet då krav på ekologiska inköp inte kan tillämpas generellt och ett mer realistiskt mål är 15 %. Inom nämnden finns boendeenheter där de boende betalar en avgift för inköp av livsmedel. I dessa verksamheter kan man inte fullt ut tillämpa inköp av ekologiska livsmedel då det innebär en merkostnad för de enskilda och inskränker de boendes rätt att själva bestämma över sina inköp. Därför har kravet på ekologiska inköp avgränsats till bananer och kaffe för alla enheter. Utöver det görs ekologiska inköp inom ramen för det ekonomiska utrymme som finns för de enskildas inköp. Inom nämnden finns en kostpedagog anställd som arbetar med utbildning och vägledning till personal och brukare. Inom boendesektionen är det fortsatt fokus på bra inköpsrutiner och minskat matsvinn för att om möjligt öka det ekonomiska utrymmet för ekologiska inköp.

2.4 Ekonomi och egen organisation

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Målvärde 2015	Utfall År 2015
 Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid, %.	6,3	6,9	5,5	7,9
 Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten.	41	36,4	25	31,2
 Hälsa - 1 år utan sjukfrånvaro, andel i %.	31,9	34	28	29,6

Anseende "Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten" Ledsagare och lägerverksamhetens medarbetare redovisas som timavlönade i Heroma, nämndens verkliga utfall är 16,9 årsarbeten.

Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid, %.

Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid, % fortsätter att vara hög inom nämnden, men har sedan i

början av 2015 minskat från 8,77 % till 7,87 % (t o m nov -15). Målvärdet för Sociala omsorgsnämnden, som är 5,5 %, har tyvärr inte uppnåtts under 2015.

Nämnden har satsat på att arbeta mer med hälsa under hela 2015, bland annat genom projektet "Ökad hälsa" där sex enheter valts ut utifrån sjukfrånvaro %. I projektet har de utvalda enheterna genomfört dels en frisk- och riskanalys där enheterna har identifierat de friskfaktorer som finns på arbetsplatsen. Friskfaktorer är det som får människor att trivas och må bra, så väl hemma som på arbetet. Genom att inventera, bevara och utveckla det friska kan man stimulera trivsel, utveckling och prestation.

Att aktivt arbeta med arbetsmiljön handlar till stor del om att förebygga ohälsa och olycksfall i den fysiska och psykosociala arbetsmiljön. Exempel på friskfaktorer är bland annat variation och utveckling i arbetet, meningsfullt arbete, eget ansvar, rak kommunikation, förtroende, närvarande chef, feedback och tydliga rutiner.

Del två i projektet "Ökad hälsa" har bestått av att förslag på innovativa friskvårdsaktiviteter tagits fram, utifrån dessa förslag har de utvalda enheterna själva fått välja vilken aktivitet enheten vill genomföra och arbeta med. Förslag på utvalda aktiviteter har bland annat varit danskurs, mindfulness, stresshantering och Viktväktarna på jobbet. Projektet "Ökad hälsa" har pågått under hela 2015 och kommer att utvärderas, tillsammans med Stadskansliet vid 2016 års början. Nämndens förhoppning är att dessa aktiviteter har, och kommer att, minska andelen sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid, % ytterligare och att nämnden kommer att se resultatet av detta under 2016.

Utöver detta har förvaltningen genomfört en psykosocial arbetsmiljöundersökning under våren 2015 för att identifiera arbetsplatser med hög psykiskosocial ohälsa, riktade insatser har satts in utifrån resultatet av undersökningen. Enheterna själva har arbetat vidare med enkätresultaten under hela 2015.

Dessutom genomförde Borås Stad en centralt framtagen medarbetarenkät under oktober 2015. Detta resultat har presenterats för nämnden under 2015. Nämnden har utifrån resultatet valt ut ett antal förbättringsområden som nämnden kommer att arbeta vidare med under 2016.

Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten.

Arbetet med att minska andelen timavlönad personal fortsatte under 2015. Nämndens målvärde för 2015 är 25 årsarbetare, utfall för 2015 (t o m nov -15) är 31,2 årsarbetare vilket är en minskning från 2014 då motsvarande siffra var 36,4 årsarbetare. Anledningen till minskningen är nämndens arbete med att använda bemanningspoolen samt att arbetstidsmodellen innebär att den ordinarie personalen täcker för varandra vid luckor.

Då ledsagare och lägerverksamhetens medarbetare administreras och registreras som timavlönade i personalsystemet Heroma innebär det, för nämnden, att statistiken över andel timavlönade är betydligt högre än de medarbetare som faktiskt arbetar som timavlönade inom nämndens övriga områden. Under 2015 har Sociala omsorgsnämnden använt sig av 16,9 årsarbetare via nämndens Bemanningenhet. 16,9 årsarbetare är under målvärdet (25 årsarbetare) för 2015.

Den gemensamma Bemanningenheten som servar hela nämnden med timavlönad personal var i gång den 1 februari 2014 vilket underlättar måluppfyllelsen även för 2015. All rekrytering av timavlönad personal till Sociala omsorgsnämnden sköts via Bemanningenheten, likaså förmedlingen av timavlönad personal och flytande tid. Flytande tid kommer att bytas ut mot resursspass i och med införandet av ny arbetstidsmodell.

Under 2014 fick alla tillsvidareanställda medarbetare i Borås Stad heltidstjänster vilket har påverkat antalet timavlönad personal positivt. Denna utveckling fortsatte under 2015 då de så kallade resursspassen i den nya arbetstidsmodellen administreras av Bemanningenheten. Resursspass är den tid

då tillsvidareanställd personal inte är schemalagd ute i verksamheten och som används som resurspass på de enheter som är i behov av personal (ersätter timavlönad personal).

Hälsa - 1 år utan sjukfrånvaro, andel i %.

Målvärdet för nämnden 2015 är 28 %. Utfallet för 2015 (t o m nov -15) som är 29,6 % vilket visar på att nämndens 1 år utan sjukfrånvaro, andel i % uppfyller målvärdet för 2015. Utfallet har minskat med 4,4 procentenheter sedan 2014 då utfallet var 34 %. Nämnden har satsat 1000 tkr av ackumulerat resultat på ett hälsoprojekt som kommer att genomföras under 2016.

Gott ledarskap, gott medarbetarskap och goda relationer är centrala delar för att skapa hälsosamma, framgångsrika och trygga arbetsplatser. Under 2015 har arbetsmiljöarbetet fokuserat mer på hälsa och friskvård än tidigare, dels genom projektet "Ökad hälsa" och genom den psykosociala arbetsmiljöundersökningen som genomförts på nämnden under början av 2015. Måttet, 1 år utan sjukfrånvaro, kommer att följas upp kontinuerligt där målet är att öka andelen medarbetare som haft ett år utan sjukfrånvaro.

2.4.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status År 2015	Kommentar
Sociala omsorgsnämnden uppdras att varje år göra en proportionerlig uppskrivning av ersättningen dagersättning till deltagare i daglig verksamhet i enlighet med generell löneuppräknings i övriga verksamheten.	 Genomfört	Sociala omsorgsnämnden har efter en kartläggning av ersättningsnivåerna gällande habiliteringsersättning synliggjort att Borås Stad i jämförelse med andra kommuner under flera år haft en högre ersättning än den som rekommenderas av SKL och skatteverket. Deras rekommendation är 44 kr/heldag och Borås Stad betalar 50 kr/heldag. För att Borås Stad ska garantera en höjning framåt i tiden föreslår nämnden att habiliteringsersättningen från 2016 ska följa prisbasbeloppet med 0,1 procent (enligt SKL´s rekommendation) årligen och att beloppet ska vara lägst 50 kr.
Sociala omsorgsnämndens uppdras att fortsätta med LSS-verksamheter på entreprenad.	 Genomfört	Under 2015 har nämnden upphandlat 14 bostäder med särskild service enligt LSS för fortsatt driftsentreprenad. På flera av enheterna blir det byte av utförarföretag. 10 enheter kommer drivas av Frösunda Omsorg AB, två enheter av Nytida AB, en enhet av Attendo LSS AB och en enhet av Humana Omsorg AB. Den nya driftsperioden löper två år från 1 februari 2016 med möjlighet till förlängning två år.

2.4.2 Nämnd

Uppdrag	Status År 2015	Kommentar
Minska kostnaderna för externa placeringar och köpta platser där Borås Stad inte är utförare samt	 Delvis genomfört	Det pågår ett långsiktigt arbete med att föra över dyrare externa placeringar till mer kostnadseffektiva placeringar. Användning av

Uppdrag	Status År 2015	Kommentar
förbättra uppföljningen		familjehem prövas i högre grad framför institutionsvård, framförallt i komplexa ärenden där närhet till psykiatrins öppenvård är viktig. Nämnden anlitar i ökad utsträckning extern såväl som intern öppenvård som ett komplement till avslutade behandlingar på institution och familjehemsvård. Det finns en handlingsplan framtagen där både myndighet- och insatssidan har tagit fram åtgärder för pågående och kommande arbete.
Ökad kvalitetssäkring av handläggning och utförda insatser	 Delvis genomfört	<p>Ett systematiskt förbättringsarbete har genomförts och fortsätter inom hela myndighetsutövningen. Processer och rutiner för handläggningen har tagits fram och håller på att implementeras.</p> <p>Inom IFO vuxen finns vårdplaner i alla ärenden där insats beviljats och utifrån vårdplanen gör insatssidan sin genomförandeplan. Detta ligger till grund för att kunna göra bättre uppföljningar på de insatser som beviljas. För hela myndighetsutövningen tas varje månad aktuella nyckeltal fram från verksamhetssystemet, detta för att få en bättre kontroll på flödet, se förändringar, kunna analysera och prognostisera för framtida behov. Nyanställda handläggare får stöd av metodhandledare i handlägningsprocessen där kontinuerliga avstämningar avseende bl a dokumentation genomförs.</p> <p>Inom LSS diskuteras utredningar och övrig dokumentation med enhetschef och jurist, ärenden tas upp kollegialt i storgrupp eller mindre handledningsgrupper och nyanställda har en utsedd kollega som granskar både bedömningar och dokumentation. Kollegial granskning görs löpande inom LSS i olika grupper för att skapa trygghet och ett lärande i utredningsarbetet, även inom IFO vuxen/socialpsykiatri har detta arbete påbörjats. Ärendehandledning genomförs också regelbundet ca. en gång/vecka där alla handläggare är med och lyfter sina ärenden/utredningar och gruppen diskuterar om tillvägagångssätt, beslut, m.m.</p>
Öka brukares inflytande över utrednings- och genomförandeprocessen	 Delvis genomfört	Som beskrivs i Kommunfullmäktiges särskilda uppdrag till nämnden, avsnitt 3.1.1. pågår ett långsiktigt arbete med att minska antalet personer med behov av stöd. För att nå framgång i detta arbete behöver samverkan och samarbete ytterligare utvecklas på flera strukturella plan. För exempelvis målgruppen unga vuxna där den psykiska ohälsan har ökat kraftigt de senaste åren enligt nationell statistik. Bidragande orsaker är bl.a. hårdare utbildningskrav, tuffare arbetsmarknad och ökade samhällsklyftor. Fångas inte detta upp

Uppdrag	Status År 2015	Kommentar
		<p>tidigt finns risk för stora behov av insatser från socialtjänsten framöver. Det finns ett pågående arbete tillsammans med exempelvis stadsdelsnämnderna och Arbetslivsnämnden men det behöver arbetas vidare på, speciellt för att fånga upp målgruppen som är mellan 18-24 år. Här kommer även samarbetet inom närvårdssamverkan att vara betydelsefullt. Vidare har arbetet med att utveckla hemmaplanslösningar och minska kostnaderna för externa placeringar fortsatt enligt den framtagna handlingsplanen.</p>
<p>Översyn av kostnaderna inom LSS – (personlig assistans)</p>	<p>◆ Delvis genomfört</p>	<p>Borås Stads personliga assistans i egen regi jobbar kontinuerligt med att göra verksamheten effektivare och billigare. De aktiviteter som har förbättrats under det gångna året är rekryteringsprocess och personalplanering. Gällande rekryteringsprocessen har andelen medarbetare inom kommunens personliga assistans med adekvat utbildning ökat och utgör nu 78,2 % av alla medarbetare. Inom verksamheten pendlar bemanningsbehovet ofta upp och ned och svängningarna är ofta snabba. I och med att utbildningsnivån ökat har också flexibiliteten ökat. Fler medarbetare klarar av att arbeta på flera olika ställen. Detta har också bidragit till att antalet timavlönade minskat under året. På grund av möjligheten för brukaren att välja utförare, både person och möjlighet att gå över till privat utförare, täcks inte alltid kostnaderna av intäkterna.</p>
<p>Öka rörligheten inom LSS-boenden</p>	<p>◆ Delvis genomfört</p>	<p>En tydlig utveckling är att personer som bor i grupp/servicebostad ofta är mycket äldre än de unga vuxna som står i kö för att få en lägenhet. Boendeplaneringen blir därmed mer komplicerad då det idag inte finns någon större omflyttning inom befintliga bostäder t.ex. från gruppboende till servicebostad eller till något anpassat äldreboende inom LSS. De unga riskerar att hamna i vad som i praktiken är ett "äldreboende" istället för att få ett boende som passar åldersmässigt. Personer med funktionsnedsättning har idag en förväntad levnadsålder som kraftigt ökat jämfört med tidigare generationer. Livet för dessa personer inrymmer livsfaser som tidigare saknats eller varit mycket korta. Nämnden arbetar aktivt för att erbjuda personer en lägenhet inom befintliga gruppboende som är bättre anpassad efter ålder för att få till en omflyttning. Målet är att förbättra möjligheten till boendeformer utifrån varje persons individuella behov under hela livet och öka medvetenheten hos hyresgästen till situationsanpassat boende. Den enskilde personen eller dennes företrädare kan alltid tacka nej till en omflyttning.</p>

Uppdrag	Status År 2015	Kommentar
		I december 2015 fattades beslut om att stänga en enhet för ombyggnation. Fem äldre hyresgäster erbjöds lägenhet på andra gruppboheter inom sektionen. Planeringen är en nyöppning 2017 för yngre personer.

3 Nämndens verksamhet 1

3.1 Resultat

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Budget 2015	Bokslut 2015	Avvikelse
Statsbidrag	6 684	4 461	3 143	4 196	1 053
Avgifter och övriga intäkter	150 044	148 690	326 356	137 529	-188 827
Summa intäkter	156 728	153 151	329 499	141 725	-187 774
Personal	-409 489	-415 694	-447 743	-425 762	21 981
Lokaler	-27 419	-27 704	-25 630	-29 493	-3 863
Övrigt	-352 173	-360 468	-528 360	-372 823	155 537
Kapitalkostnader	-339	-294	-68	-414	-346
Summa kostnader	-789 420	-804 160	-1 001 801	-828 492	173 309
Buffert (endast i budget)			-6 797		6 797
Nettokostnad	-632 692	-651 009	-679 099	-686 767	-7 668
Kommunbidrag	621 850	652 624	677 099	677 099	0
Resultat efter kommunbidrag	-10 842	1 615	-2 000	-9 668	-7 668
Godkänt ianspråktaget ackumulerat resultat			2 000	2 000	0
Resultat jfr med tillgängliga medel	-10 842	1 615	0	-7 668	-7 668
Ackumulerat resultat	14 693	16 308			

Resultatanalys

Sociala omsorgsnämnden redovisar ett negativt resultat för 2015 på 7 668 tkr efter ianspråktagande av 2 000 tkr av ackumulerat resultat för engångskostnader i samband med flytten till Vulkanus. Nämnden kommer att begära kompensation av Kommunstyrelsen för kostnader motsvarande 7 073 tkr för vårdformen tvång i öppenvård, vilket kan jämföras med föregående års utfall på 2 467 tkr.

Nettokostnadsökningen under 2015 för nämnden är 5,5 % att jämföra med förra årets ökning på 2,9 %. En av anledningarna till denna kostnadsökning är tillsättning av tjänster som tidigare ej tillsatts på grund av vakanshållning i handlingsplanen. IFO Vuxen har en kostnadsökning på 11 % motsvarande 4 564 tkr vilket kan jämföras med 2014 års kostnadsminskning på 1,3 % motsvarande 977 tkr. Inom

myndighetsutövningen för personlig assistans finns en nettokostnadsökning på 4 921 tkr vilket är ett resultat av en volymökning både gällande antal timmar och gällande antal brukare. Sjukersättningen till privata assistansanordnare har ökat från 3 290 tkr till 3 794 tkr motsvarande 15 %. Daglig verksamhet visar en negativ avvikelse mot budget på 2 403 tkr, en del i underskottet är att nämnden haft kostnader för daglig verksamhet i boendet i ärenden där Arbetslivsnämnden inte kunnat verkställa insatsen.

I stort sett alla enheter med schemaanställd personal har under 2015 sett en nettokostnadsökning och större negativ avvikelse mot budget jämfört 2014. Anledningarna till denna negativa avvikelse kan vara införandet av den nya arbetstidsmodellen tillsammans med ökad sjukfrånvaro under hösten 2015 inneburit höga poolkostnader och kostnader för övertid och inbeordrad personal. Djupare analys till denna nettokostnadsökning kommer att utföras under 2016.

I samband med öppningen av LSS-boendet på Kadriiljgatan gjordes investeringar i liftar vars kostnad blev större än beräknat och LSS-boendet på Norra Sjöbogatan krävde oförutsedda investeringar för inomhusmiljön. Kostnaden för Kadriiljgatan uppgick till 225 tkr och kostnaden för Norra Sjöbogatan uppgick till 150 tkr. En brand uppstod i en lägenhet på Kaptensgatan och kostnaderna för detta beräknas till 600 tkr.

3.2 Budgetavvikelse

Verksamheternas nettokostnader

Tkr	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Budget 2015	Bokslut 2015	Avvikelse
Gemensam administration					
Intäkter	4 503	4 168	51	608	557
Kostnader	-22 119	-21 927	-24 207	-27 978	-3 771
Resultat	-17 616	-17 759	-24 156	-27 370	-3 214
IFO Vuxen					
Intäkter	16 836	18 542	14 468	16 782	2 314
Kostnader	-82 250	-83 074	-81 515	-88 393	-6 878
Resultat	-65 414	-64 532	-67 047	-71 611	-4 564
Vård och omsorg i ordinärt boende					
Intäkter	14 190	16 472	19 149	15 666	-3 483
Kostnader	-65 324	-73 343	-71 233	-73 203	-1 970
Resultat	-51 134	-56 871	-52 084	-57 537	-5 453
Vård och omsorg i särskilt boende					
Intäkter	9 376	11 123	3 686	8 670	4 984
Kostnader	-79 110	-84 075	-79 723	-85 579	-5 856
Resultat	-69 734	-72 952	-76 037	-76 909	-872
Insatser enl LSS och LASS					
Intäkter	313 173	307 094	292 144	288 221	-3 923
Kostnader	-733 763	-738 478	-739 946	-735 459	4 487
Resultat	-420 590	-431 384	-447 802	-447 238	564

Tkr	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Budget 2015	Bokslut 2015	Avvikelse
Övrig vård o omsorg för äldre o funktionshindrade					
Intäkter	0	0	0		0
Kostnader	-8 206	-7 511	-5 176	-6 102	-926
Resultat	-8 206	-7 511	-5 176	-6 102	-926
Buffert					
Intäkter			0		0
Kostnader			-6 797		6 797
Resultat			-6 797		6 797
Intäkter					
Kostnader					
Resultat					
Intäkter					
Kostnader					
Resultat					
Intäkter					
Kostnader					
Resultat					
Intäkter					
Kostnader					
Resultat					
Intäkter					
Kostnader					
Resultat					
Totalt					
Intäkter	358 078	357 399	329 498	329 947	449

Tkr	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Budget 2015	Bokslut 2015	Avvikelse
Kostnader	-990 772	-1 008 408	-1 008 597	-1 016 714	-8 117
Resultat	-632 694	-651 009	-679 099	-686 767	-7 668

3.3 Verksamhetsanalys

3.3.1 Gemensam administration

Gemensam administration har under 2015 bestått av förvaltningschef inklusive stab, ekonomi- och personalfunktion. I oktober startade en nämndspecifik utvecklingsenhet upp för att förstärka arbetet med processtyrning, kvalitetsledningssystem, systematisk uppföljning, analys och utvärdering och för att hantera de utvecklingsbehov som finns i verksamheterna. Under 2015 har enheten bland annat påbörjat det systematiska förbättringsarbetet utifrån de kvalitetskrav som ställs på verksamheten, skapat en struktur för enheten och tillsatt en kommunikatör och en verksamhetsutvecklare, tjänster som vakanshållits under 2014.

3.3.2 IFO Vuxen

3.3.2.1 Myndighetsutövning

Väsentliga budgetavvikelser och orsaker

Det finns ett underskott gentemot budget vad gäller institutionsvård, boende för psykiskt funktionshindrade, öppenvård för vuxna missbrukare samt familjehem. Orsaker är allt mer komplexa former av samsjuklighet i samband med psykisk sjukdom och missbruksproblem vilket har inneburit svårigheter att ge insatsen på hemmaplan. Antalet placeringar har pendlat mellan som lägst 19 st i april och som högst 32 st i november, antalet dygn/mån beskrivs enligt graf nedan. 12 personer har varit placerade enligt LVM under året. Den totala kostnaden för institutionsvården har ökat med 525 tkr jämfört med 2014. Inom dessa kostnader finns även beslut om tvångsvård i öppenvård, verksamheten har ingen möjlighet att påverka dessa placeringar utan endast valet av institution. För 2015 finns ett underskott om totalt 7 074 tkr för hela nämnden för dessa placeringar jämfört med budget. En iakttagelse är att patienter från exempelvis rättspsykiatri skrivs ut tidigare än förut, vilket indirekt medför ökade kostnader för kommunen. Det finns också brister i överenskommelser och rutiner när det gäller samfinansiering av institutionsplaceringar där insats krävs från både region och kommun. Antalet personer som är aktuella för olika insatser har över året varierat något, som högst var det i augusti månad, då hade 248 personer olika former av insatser. Nationellt ses ett högre ohälsotal vad gäller personer med en psykisk ohälsa eller en missbruksproblematik. Allt fler yngre personer drabbas av psykisk ohälsa och det finns en tendens att allt fler äldre skapar en missbruksproblematik.

Åtgärder

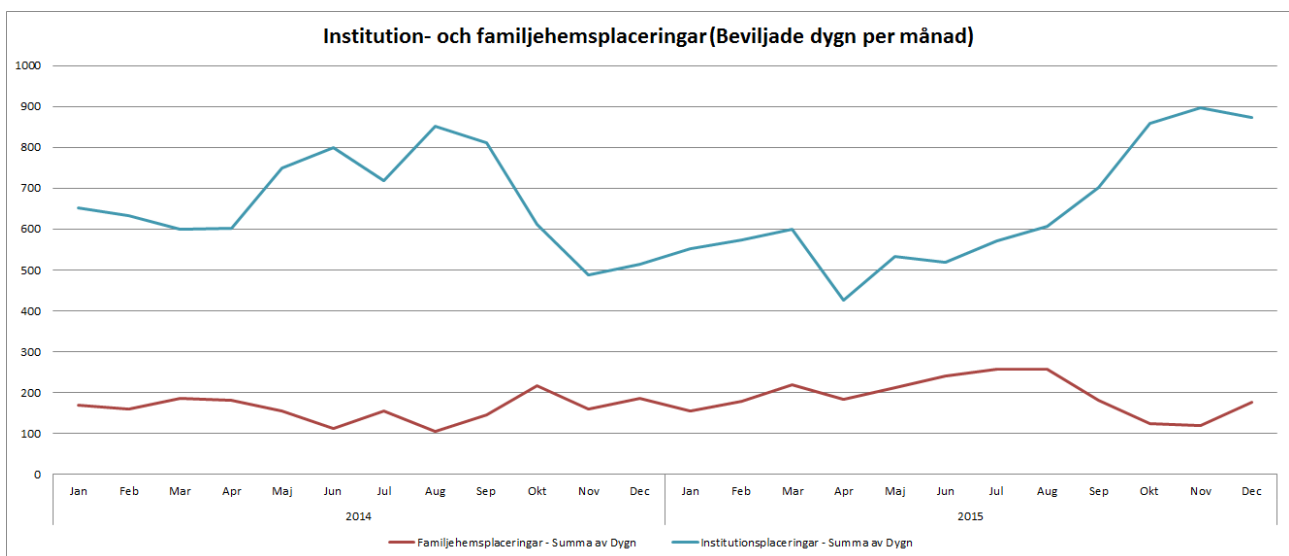
Det pågår ett långsiktigt arbete med att föra över dyrare externa placeringar till mer kostnadseffektiva placeringar när institutionsvård är nödvändig. Även användning av familjehem har prövats i högre grad framför institutionsvård, framförallt i de komplexa ärendena där närhet till psykiatrins öppenvård är viktig. Inom enheten har ett arbete påbörjats med inventering av brukare där beslut verkställs av externa utförare för att se vilka andra alternativ av öppenvårdsinsatser som krävs för att ersätta externa insatser och placeringar. Nämnden har i ökad utsträckning anlitat extern såväl intern öppenvård som ett komplement till avslutade behandlingar på institution och familjemsvård. Detta medför att

dygnsmedelkostnaden blivit lägre per placering kring de personer som har behov av den typen av insats. Handläggarna har arbetat med nya metoder i utredningar enligt LVM och de har i större utsträckning lyckats motivera klienterna till frivilliga placeringar och insatser. Inom IFO vuxen finns en mottagningsgrupp, syftet är bl.a. en mer jämlik första bedömning av eventuellt behov av insats eller stöd. Det är också att informera såväl de som söker stöd och hjälp som de som nämnden får in via anmälan om civilsamhällets möjligheter att bistå med socialt stöd och hjälp via alla olika idéburna organisationer. Nämnden informerar även om de öppna insatser som finns inom kommunen. Inom den gemensamma myndighetsutövningen (IFO vuxen och funktionshinder) finns en arbetsgrupp som arbetar med utredning kring personer med komplexa behov, syftet är bl.a. att bättre styra rätt insatser samt göra en enhetlig och rättssäker bedömning.

Det förebyggande arbetet är av stor vikt och hemmaplanslösningar har utvecklats tillsammans med boendestöd och mobilt team samt öppenvård där även bostadsfrågan är en central fråga för att insatser på hemmaplan ska fungera.

Analys av verksamheten

Ett av verksamhetens långsiktiga mål är att minska antalet personer med behov av stöd. Framst gäller det målgruppen unga vuxna där verksamheten behöver utveckla utbudet av förebyggande insatser tillsammans med interna och externa aktörer. Det är viktigt att arbetet med att utveckla hemmaplanslösningar och minska kostnaderna för externa placeringar fortsätter enligt den framtagna handlingsplanen. Arbetet med samverkan inom kommun samt externt med regionen behöver också utvecklas ytterligare för att det ska få effekter över tid. Det finns en tendens till att personer som finns inom tvångs- eller slutenvård skrivs ut tidigare och insatserna inom öppenvården är inte alltid tillräckliga vilket kan innebära att personen behöver återremitteras. Ett återkommande problem är bristen på bostäder/sociala boenden, vilket i vissa fall kan innebära placeringar på institutioner.

3.3.2.2 Insatser

Väsentliga budgetavvikelser och orsaker

Prognosen har tidigare under året visat ett överskott totalt vilket främst berodde på att vissa enheter inte hade kunnat tillsätta vakanser pga. långa rekryteringsprocesser och omorganisationer. Nu har tjänster tillsatts och budgeten har anpassats utifrån var de ska ligga inom sina enheter. Under året har nämndens kostnader för renovering av lägenheterna ökat på grund av skadegörelse och onormalt slitage, varav en del har påverkas av att hyresvärdar och bostadsbolag ställer allt högre krav på att nämnden ska ta kostnaderna som en förutsättning för att nämnden ska få fortsatt tillgång till sociala kontrakt och övergångslägenheter. En brand i en lägenhet i ett boende ger en beräknad kostnad på 600 tkr som belastar årets resultat.

Åtgärder

Det pågår ett arbete med att se över personalresurserna inom de lika boendena för att kunna omfördela utifrån behov. Arbetet med ny arbetstidsmodell som utgår ifrån en behovsanalys kommer att vara en hjälp i detta. För att förstärka arbetet med att tillsammans med myndighetsutövningen utveckla hemmaplanslösningar har en metodutvecklingstjänst med inriktning mot främst missbruk tillsatts. Arbetet att tillsammans med Lokalförsörjningsnämnden tydliggöra behoven av sociala boenden/specialboenden för att tillgodose bristen på den typen av boenden till personer som annars är placerade fortgår. En del i det är att hemlöshetsfrågan fortlöpande finns med i Lokalresursplanerna. Planeringen är, att om det är möjligt, behålla lägenheterna på Tårpilsgratan när entreprenaden som finns där flyttar ut i slutet av 2016.

De interna öppenvårdsinsatserna för brukare med missbruk/beroende, utvecklar sin verksamhet med strukturerad dagbehandling tillsammans med IFO/Myndighet, utifrån målet att färre brukare ska behöva institutionsplacering eller nyttja annan extern behandling.

Analys av verksamheten

Nämnden har tre relativt nystartade verksamheter och det har initialt varit svårigheter att hitta rätt bemanning utifrån verksamheternas mål. Detta beror dels på målgruppernas behov men också utifrån hänsyn till säkerhetsaspekter. På Kaptensgatans boende har en genomlysning gjorts som kommer att resultera i fortsatt arbete med metod och behovsanalys utifrån de boendes individuella behov. I arbetet med handlingsplanen "Ett gott liv" kommer boendesituationen för brukare över 65 år med funktionshinder/ohälsa utifrån sitt missbruk att ses över. Både inom vår verksamhet och inom ÄO har behovet av anpassade insatser för gruppen identifierats.

Under året har nämnden aktivt arbetat utifrån de Nationella Riktlinjerna för vård och stöd vid missbruk och beroende som en del i sitt utvecklingsarbete med metodutveckling utifrån evidens.

Arbetet utifrån "Program mot hemlöshet" har påverkats av den besvärliga bostadssituationen i staden och samverkan mellan förvaltningarna har pågått främst när det gäller personer över 65 år. Andelen barn som berörts av vräkning har ökat sedan 2014.

3.3.3 Vård och omsorg i ordinärt boende

3.3.3.1 Myndighetsutövning

Väsentliga budgetavvikelser, orsaker och åtgärder

I den samlade myndighetsutövningen beslutas om insatser inom hemtjänst, korttidsboende både internt och externt samt ledsagning, avlösning och boendestöd från nämndens egen verksamhet. Antal personer med beslut enligt SoL inom funktionshinderverksamheten har ökat från 417 personer i januari till 430 personer i december.

För beslut om insatser inom boendestöd (socialpsykiatri) har antalet personer i stort varit konstant under året, för boendestödsinsatser inom ramen för funktionshinder har antalet personer ökat men inte antalet beviljade timmar.

Analys av verksamheten

Arbetet med att systematiskt följa upp beslutade insatser och nyckeltal inom hela myndighetsutövningen fortgår och har gett en bättre intern kontroll och underlag för kommande prognostiseringar.

Det finns ett förslag enligt "Lagen om samverkan vid utskrivning från hälso- och sjukvård", att antal dagar vid utskrivningsklara patienter inom psykiatri ska minska från 30 till 3 dagar som enligt förslaget ska träda i kraft 1 juli 2016. Brist på korttidsplatser inom socialpsykiatri kan innebära framtida behov av köpta externa placeringar och innebära ökade kostnader.

From 2015-09-01 ges möjlighet att välja annan utförare av hemtjänst enligt Lagen om valfrihet (LOV), tom december månad är det 25 personer som valt privat utförare utav 135 personer med beslut om hemtjänst.

Arbete pågår med att systematiskt följa upp beslutade insatser och nyckeltal inom hela myndighetsutövningen, detta för att få en bättre intern kontroll och underlag för kommande prognostiseringar.

3.3.3.2 Insatser

Nämndens boendestöd gjorde en sammanslagning av all boendestödsverksamhet under 2014. Under 2015 har detta gett större möjlighet att styra insatserna utifrån behoven och gett synergieffekter gällande personalplaneringen. Under februari 2015 infördes också ett modernt planeringssystem som hjälper verksamheten att bli mer effektiv. Trots dessa effektiviseringsåtgärder gör verksamheten ett minusresultat på 2840 tkr men det är ändå en förbättring från 2014 då minusresultatet var ca 4400 tkr.

Utbudet av korttidsplatser i egen verksamhet inom socialpsykiatri är begränsad till fyra platser, dessa är i stort sett fullbelagda under hela året. Inför kommande år bör det utredas om ytterligare korttidsplatser bör tillhandahållas inom kommunens regi, i förhållande till de platser nämnden köper externt.

Kostnader för hjälpmedel har likväl som under 2014 inte följt budget, utskrivningar och inköp övervägs noga, vissa är dock nödvändiga utifrån den enskildes behov och säkerhet. Även nämndens kostnader för externa sjuksköterskeinsatser överskrider budget, nämnden styr inte fullt ut över dessa processer vilket försvårar möjligheten till att påverka och styra budget.

3.3.4 Vård och omsorg i särskilt boende

3.3.4.1 Myndighetsutövning

Väsentliga budgetavvikelser, orsaker och åtgärder

Antalet insatser och beslut om särskilt boende inom socialpsykiatri har hållit sig på en konstant nivå under året. Verksamheten eftersträvar att andra insatser prövas först, som exempelvis boendestöd i ordinärt boende. I dagsläget finns dock personer med beslutad insats som ej kunnat verkställas internt utan där extern placering blivit nödvändig. I dagsläget finns inga lediga boendeplatser i kommunal regi inom socialpsykiatri.

Analys av verksamheten

För att bibehålla nivån på antalet platser inom särskilt boende behöver verksamheten utveckla stödet till personer i ordinärt boende. Det vräkningsförebyggande arbetet tillsammans med kvalificerade öppenvårdsinsatser eller boendestöd möjliggör också att människor behåller sin bostad i större utsträckning. På sikt behöver även andra boendeformer utvecklas, som exempel kan nämnas behovet av fler "satellitlägenheter", detta för att frigöra ytterligare platser inom kommunens psykiatriboenden.

3.3.4.2 Insatser

Budgetavvikelser

Varje enhetschef har kontroll över sin bemanningsplanering så att resurser används så optimalt som möjligt utan att kvalitén för brukare försämras. Varje månad görs en uppföljning av respektive chefs ansvarsområde. En översyn av bemanning kvällar- och nätter inom boenden socialpsykiatri har

genomförts. Under våren planerades nattbemanningen att förändras på flera enheter, vilket skulle innebära att resurser kunde fördelas om inom verksamhetsområdet. Förändringen har dock förskjutits bl.a. på grund av en inspektion från Arbetsmiljöverket samt installation av nya larm på berörda enheter. Detta medför att effekten av åtgärden blev mindre än beräknat samt ett underskott i budget på dessa enheter pga poolkostnader. Det har under året varit byten av enhetschef på flera enheter, vilket medfört att verksamheten tappat i kontinuitet och till viss del även i uppföljning av verksamheter.

Åtgärder

I Borås Stad pågår arbetet med införandet av heltidstjänster och nya arbetstidsmodeller, inom socialpsykiatri har detta arbete synkroniserats med kommande förändringar i nattbemanning och befinner sig nu i slutfas inför införande. På sikt kan det nya arbetssättet skapa bättre möjligheter både ur ett brukar- och personalperspektiv. Målsättningen är att i högre grad bemanna efter verksamheten och brukarnas behov, öka möjligheten att kunna arbeta på andra enheter samt att påverka och vara delaktig i verksamhetens planering. Den nya arbetstidsmodellen kommer att påverka möjligheten att använda personalen effektivare.

Analys av verksamheten

För personer med en psykisk funktionsnedsättning har arbetet som ingår i socialstyrelsens prestationsbaserade mål (PRIO) fortsatt under hela 2015, det är också en del av uppföljningen av överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) om stöd riktat inom området psykisk ohälsa. I det kommande arbetet som sträcker sig fram till 2017 har en handlingsplan tagits fram, några av de viktigaste områdena att arbeta vidare med är att vidareutveckla brukarmedverkan och anhörigstöd, möjlighet till adekvat sysselsättning samt samordning av insatser. Det kommer att innebära att nämnden utbildar all personal i ESL (Ett självständigt liv) under 2016 samt att nämnden börjar införa Brukarrevisioner. Under året har pedagogernas funktioner tydliggjorts och blivit ett stöd i verksamheternas implementeringar.

3.3.5 Insatser enl LSS och LASS

3.3.5.1 Myndighetsutövning

Väsentliga budgetavvikelser och orsaker

Antalet personer med insatsen personlig assistans enligt LSS har ökat under året. Personer beviljade personlig assistans av Försäkringskassan (LASS) har varit 200 st men det finns budgeterat för 191 personer. Det innebär att ersättning för de 20 första timmarna till FK blev -3 253 tkr mot budget. Ärenden gällande personlig assistans där FK bedömer grundläggande behov under 20 timmar har ökat stadigt fram till oktober men är nu åter på nivån 191 personer. Detta till följd av FK:s allt mer restriktivare bedömning av grundläggande behov upp till 20 timmar/vecka.

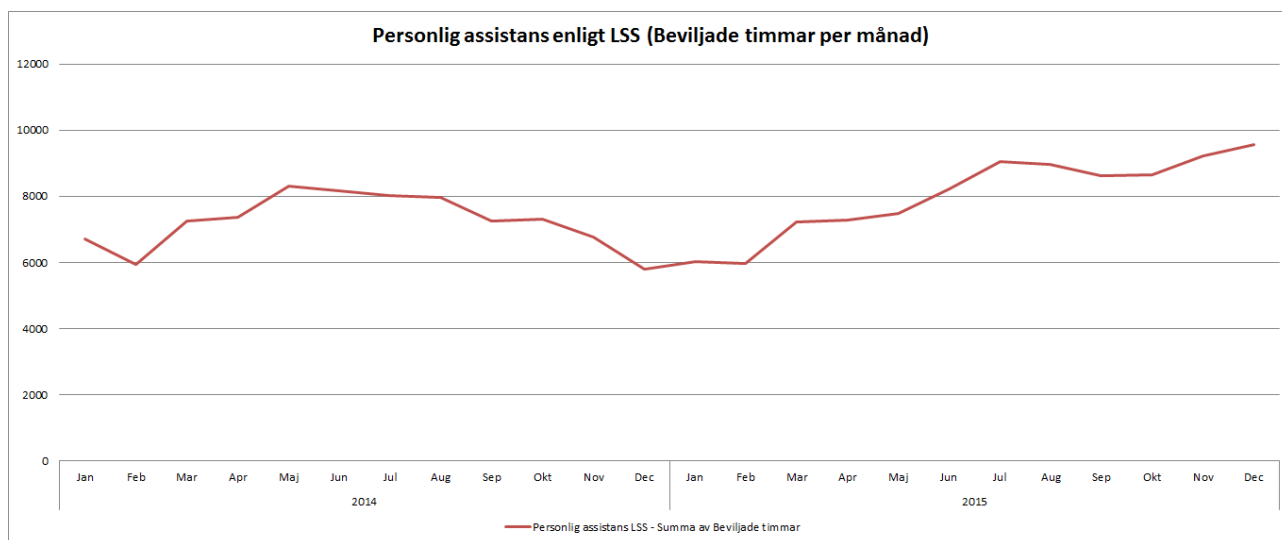
Personlig assistans är ett personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal assistenter till den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sina grundläggande behov. Kommunen är ansvarig för kostnaden för personlig assistans när de grundläggande behoven uppgår till högst 20 timmar per vecka. Dessa brukare har ofta omfattande behov av assistans för andra personliga behov och aktiviteter vilket gör att antal assistanstimmar överstiger 20 timmar. Brukaren har rätt till assistansersättning enligt Socialförsäkringsbalken från Försäkringskassan när de grundläggande behoven överstiger 20 timmar per vecka, men även då svarar kommunen ekonomiskt för de första 20 timmar per vecka. Kommunerna har också kostnaderna för tillfällig utökning av assistanstimmar och sjukfrånvaro hos privata assistansanordnare.

I december 2015 hade 241 brukare beslut om personlig assistans 50 brukare enligt LSS och 191 enligt SFB, (att jämföra med 237 brukare dec 2014, 36 brukare enligt LSS och 201 enligt SFB).

Jämfört med 2014 har den totala kostnaden för personlig assistans ökat med 4 921 tkr varav kostnader

för personlig assistans enligt SFB har ökat med 346 tkr.

Kostnaden för sjukersättning till privata assistansanordnare har under året varit 3 794 tkr.

Åtgärder

Inom myndighetsutövningen har ett tydligare arbete påbörjats med att kontinuerligt följa upp beslutade insatser och nyckeltal för att säkerställa en god intern kontroll. Beslut om insatser ska följas strikt av aktuell rättspraxis, beslut om eventuellt dubbla insatser som ex. särskilt boende och kontaktperson övervägs noga och följs upp oftare. Inom den gemensamma Myndighetsutövningen (IFO Vuxen och funktionshinder) finns en arbetsgrupp som arbetar med utredning kring personer med komplexa behov, syftet är bl.a att bättre styra insatser samt göra en enhetlig och rättssäker bedömning.

Ersättningsnivån fr o m 2016 är 258 kr/tim för utförandet av personlig assistans enligt LSS.

Ersättningen från försäkringskassan är 288 kr/tim som används till personlig assistans enligt SFB.

Analys av verksamheten

Tendensen är att behoven av framtida insatser fortsätter att öka, det gäller även på nationell nivå. För att kunna planera för framtida behov behöver verksamheten tillsammans med såväl interna som externa aktörer vidareutveckla former för samverkan. Insatser ska exempelvis i möjligaste mån kunna erbjudas på hemmaplan, målgruppen idag har också andra krav på inriktning av verksamhet eller olika former av boenden.

3.3.5.2 Insatser

Boendesektionen

Personer som omfattas av LSS ges rätt till en av kommunen anvisad bostad med särskild service för vuxna. 320 brukare har verkställda beslut om boende med särskild service för vuxna antingen inom Funktionshinderverksamhetens boendesektion (223 hyresgäster) eller på de 14 enheter som drivs genom entreprenad (92 hyresgäster) och kooperativ (5) hyresgäster.

Sedan 2009 används en resursfördelningsmodell (RFM) för boendesektionen, exkl kortidsverksamheten. Den positiva avvikelsen inom RFM beror delvis på ett aktivt arbete med anpassningar inom sektionen och att det varit ett par chefstjänster som inte blivit tillsatta på grund av svårighet att rekrytera. En annan orsak till RFM:S resultat är att flera äskningar under året tagits bort och tillförts potten samt att vaken natt avslutats på någon enhet. Poolkostnaderna ökade till samma nivå som 2013 vilket motsvarar en ökning med ca 18 % vilket är en konsekvens av att sjukskrivningstalen ökat drastiskt under året. Ytterligare en faktor är att det är svårt att rekrytera habiliteringspersonal vilket gör att cheferna måste köpa poolpersonal för att bemanna enheten tills tjänster är tillsatta. Hälsofrämjande insatser pågår och fortsatt analys genomförs för att få fram ett

faktabaserat underlag till att göra ytterligare insatser för att vända trenden. Då Daglig verksamhet ej kunnat verkställa insatsen för en hyresgäst i nivå 8 har det resulterat i ökade kostnader på gruppboenden under tre månader. Efter att verksamhetsområdena renodlades 2012 visades ett överskott 2014 på ca 1 000 tkr inom serviceboendena. Sedan hösten 2013 har ekonomienheten varje kvartal stämt av med enhetschef för att kunna fastställa att det är ett hållbart resultat. En anledning till den positiva avvikelsen härleds till att personalbemanningen används optimalt inom områdets sju enheter. En analys av RFM har genomförts för att omfördela resurser från serviceboenden till gruppboenden vilket verkställdes årsskiftet 2015 då behovet av resurser ökar inom området.

Analys av verksamheten

Kommunen har på Teknikgatan byggt sex lägenheter för målgruppen personer med komplexa behov enligt SoL. Efterfrågan av Teknikgatans boendeplatser har varit låg då flera personer inom målgruppen redan har plats i annan kommun, så kallade externa placeringar. Platsväxling från extern placering till kommunens egna nyproducerade platser har inte kunnat genomföras enligt planering då flera av de tillänkta inom målgruppen personer med komplexa behov antingen tackat nej eller angivit andra skäl till att inte acceptera plats på Teknikgatan. Då det däremot finns en stor efterfrågan på bostäder enligt LSS beslutade Kommunfullmäktige i december 2014 på förslag från nämnden att ändra inriktning på lägenheterna på Teknikgatan till LSS-boende. Sex personer i åldern 21-28 erbjöds lägenhet på Teknikgatan och inflyttning skedde under våren 2015.

Nybyggda gruppboendet Kadriljgatan för personer med stora fysiska funktionsnedsättningar öppnades och hyresgästerna flyttade in september 2015.

Personer inom funktionshindersverksamheten befinner sig likt som övriga invånare i Borås Stad i ett generationsskifte där samhällets utveckling lett till att de behov som var aktuella tidigare inte gäller idag för den yngre generationen. Det är tydligt att det blir svårare att kunna erbjuda lägenheter till de personer som idag står i kö då våra brukare blir äldre och äldre och de befintliga lägenheterna inte blir lediga i samma takt som tidigare. Det gör att verksamheten måste förbereda sig på att allt fler personer kommer att utveckla en demenssjukdom vilket innebär ett behov av ökad tillsyn, mer resurser i form av HSL-insatser och palliativ vård samt medarbetare med mer riktad kompetens. Det finns stort behov av äldreboende som är anpassat mot äldre med utvecklingsstörning och som har en åldersrelaterad problematik eller för tidigt åldrande med en demensdiagnos. I december 2015 var det 27 (24) personer som lämnat in intresseanmälan för önskemål om lägenhet och 17 (27) personer har beslut som ej är verkställda, en sänkning med 10 personer från föregående år. Totalt i december 2015 är det 44 (51) personer som är i behov av en bostad inom de närmaste fyra åren.

Övervägande andel inom målgruppen är födda på 90-talet. Det finns även en tendens att förhandsbesked från andra kommuner ökar och framförallt från mindre kommuner. Ett utvecklingsområde inom funktionshindersverksamheten gäller barn, ungdomar och unga vuxna. Till skillnad mot tidigare generationer med funktionsnedsättningar växer unga idag upp i ett samhälle präglat av delaktighet och integration. Det finns en växande grupp som tackar nej till samhällets insatser då de inte vill bli klassificerade som personer med funktionsnedsättning och de tycker inte att samhällets stöd passar dem. Personer med psykisk funktionsnedsättning och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar är också en ökande kategori och behovet att bredda personalens kompetens för att möta den här gruppen är stort. Ökad samverkan med andra förvaltningar och myndigheter behöver komma tillstånd för att kunna ge unga personer rätt insats så att de får ett bra stöd under sin uppväxt.

Funktionshinder Insats

Funktionshindersverksamheten Insats är kommunens assistansanordnare för ca 80 brukare samt utför ledsagning och kontaktperson för personer med sådana beslut. De brukare som väljer kommunen som assistansanordnare har ofta mycket omfattande omvårdnadsbehov vilket ofta innebär kostnader för exempelvis dubbelbemanning och nattjänstgöring som inte täcks av assistansersättningen. Framtagande av bättre nyckeltal gällande hur mycket olika sorters assistansärenden kostar pågår. Av de nyckeltal som nämnden hittills tagit fram konstaterar att nattdelen i ett ärende med sovande jour i genomsnitt kostar ca 300 tkr per år eftersom ersättning till personal utgår med fler timmar enligt kollektivavtal än vad

Försäkringskassan ger ersättning för. Denna faktor har påverkat resultatet negativt i större utsträckning än under 2014. Utmaningar under 2016 är att fortsätta förbättra personalplaneringen. Förbättringsprocessen är inledd men förändringen kan inte gå för fort då lagstödet för brukarperspektivet är starkare än i andra verksamheter. Brukarna har stor rätt att välja personliga assistenter. Matchning av personlig assistent och brukare utgör en stor del av arbetet för enhetscheferna. Pga ovanstående kan maximal effektivitet ej uppnås. I praktiken innebär det att verksamheten kan ha personliga assistenter tillgängliga men brukaren väljer någon annan och har rätt att göra så. Ett nytt rapporteringssystem för att säkra och effektivisera debiteringen till Försäkringskassan har köpts in och håller på att implementeras. Verksamheten gör ett minusresultat på sammanlagd 3033 tkr.

3.3.6 Övrig vård o omsorg för äldre o funktionshindrade

Inom denna verksamhet köper nämnden sysselsättning av Arbetslivsnämnden för personer inom socialpsykiatri. Det pågår ett arbete med Arbetslivsnämnden att utveckla utbudet av sysselsättning, det finns också med i den handlingsplan som är framtagen i samband med den statliga PRIO satsningen.

Dessutom ingår här delar av kostnaden för Träffen, en öppen dagverksamhet för alla men med inriktning mot IFO och Socialpsykiatriens målgrupper.

4 Verksamhetsmätt

4.1 Individ- och familjeomsorg för vuxna

4.1.1 Haldygnsvård

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Antal placerade personer med heldygnsvård	86	91	90	103
Vårddygn per placerad	132	103	125	117
Kostnad per vårddygn	2 014	2 013	1 468	1 896

4.1.2 Öppenvård

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Antal personer som är föremål för individuellt behovsprövade öppna insatser	144	145	146	194
Genomsnittlig kostnad per person i individuellt behovsprövade öppna insatser	29 372	32 269	40 459	40 809

4.1.3 Bistånd som avser boende

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Antalet personer som under året bott i kategoriboenden	59	57	60	56
Genomsnittlig kostnad per person som bott i kategoriboende	226 416	229 291	229 107	244 501
Antal boende i övergångslägenhet	116	131	115	129

4.1.4 Verksamhet för vuxna

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Antal aktualiserade personer 21-64 år	941	719	1 000	800
Andel aktualiserade av totala antalet 21-64 åringar (%)	1,6	1,1	1,7	1,32

4.2 Socialpsykiatri

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Antal personer med insatser inom psykiatrin enl LSS, 0-64 år	11	9	12	16
Andel personer med insatser inom psykiatrin, SoL och LSS, av invånare 0 - 64 år (%)	0,29	0,29	0,28	0,34
Antal platser särskilt boende (Psykiatri)	81	88	86	89
Antal psykiskt funktionshindrade i övergångsbostad	7	4	11	8
Externt köpta platser för psykiskt funktionshindrade	10	10	10	15

4.2.1 Socialpsykiatri övergripande

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Antal personer med insatser inom psykiatrin SoL	238	244	245	282

Årsutfall för 2013 och 2014 avser inte belår utan enbart december månad.

4.2.2 Insatser i ordinärt boende

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Antal psykiskt funktionshindrade med hemtjänst i ordinärt boende	105	119	130	168

4.3 Egen organisation

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Andel personer som har heltidsanställningar.		96,4	100	97,1

Utfall 2015 avser november 2015.

4.4 Funktionshinderverksamhet

4.4.1 SOL-verksamhet Insatser i ordinärt boende

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Antal personer med hemtjänst	256	311	400	351
Antal personer med matdistribution	20	34	22	28

4.4.2 SOL-verksamhet Särskilda boendeformer

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Antal placerade i Särskilt boende med heldygnsomsorg	23	28	28	34

4.4.3 SOL-verksamhet Korttid

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Antal dygn med korttidsvård	1 665	3 475	2 000	2 166
Antal personer med korttidsvård	33	79	80	72
Antal dygn per person med korttidsvård	50	44	25	30

4.4.4 SOL-verksamhet Övrigt

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Antal personer med trygghetslarm	163	263	200	301
Antal personer med hemvårdsbidrag	8	16	15	16

4.4.5 LSS-verksamhet

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Antal personer med LSS-beslut/handläggning	950	942	950	936

4.4.6 LSS-verksamhet Daglig verksamhet

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Antal personer med beslut om daglig verksamhet	416	441	440	437
Kostnader per brukare med daglig verksamhet	139 184	131 423	130 018	137 842
Antal externt köpta platser, daglig verksamhet	12	12	12	12

4.4.7 LSS-verksamhet Korttidsvistelse

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Antal personer med beslut om korttidsvistelse LSS	149	181	170	183
Kostnader per person med korttidsvistelse	157 146	124 197	140 308	138 452

4.4.8 LSS-verksamhet Personlig assistans

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Antal personer med personlig assistans enligt LSS och SFB	195	191	250	262
--varav LSS	58	55	45	62
-- varav SFB	195	191	205	200
Kostnad per person med personlig assistans enligt LSS och SFB	307 316	321 140	289 190	321 176

Utfall för år 2013 samt 2014 för måttet "Antal personer med personlig assistans enligt LSS och SFB" innefattade enbart personer med personlig assistans enligt SFB. Se varav-mått för korrekta utfall.

4.4.9 LSS-verksamhet Bostäder med särskild service

Verksamhetsmått	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Antalet personer med verkställda beslut om boende under året	338	340	350	347
Antalet LSS-boenden (Igh) vuxna	306	307	319	320
Antal externt köpta platser boende	29	16	15	15
Kostnad per brukare med boende	643 126	654 524	688 415	701 816

5 Investeringar

Investeringsprojekt

Tkr	Godkänd utgift	Utgift tom 2014	Utgift 2015	Återstår
Solosången	450		521	-71
Dammsvedjan (ers Billdalsgatan)				
Kadriiljgatan/Samba	450		450	0
Ers Tårpilsgatan				
Ers Kaptensgatan				
Kv Vulcanus	4 500		4 492	8
Teknikgatan	450		408	42
Summa	5 850		5 871	-21

Analys

Investeringarna avser inventarier till ny/ombyggda lokaler. På Solosången/Serenadgatan är det larmet som blev dyrare än beräknat.